

§ 173

RAKENNUSLAUTAKUNNAN LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE BELLE SELENE
XIAN VALTUUSTOALOITTEESTA EKOLOGISESTA HELSINGISTÄ JA
ENERGIATEHOKKUUDESTA

HEL 2013-003028

LAUSUNTOEHDOTUS Rakennuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle Belle Selene Xian valtuustoaloitteesta, joka koskee ekologista Helsinkiä ja energiatehokkuutta, seuraavan lausunnon. Lausunnossa keskitytään seikkoihin, jotka koskevat rakentamista ja rakennuskantaa. Liikennekysymyksiin ei oteta kantaa.

Rakennettu ympäristö on avainasemassa ilmastonmuutoksessa

Rakennusten ja rakennetun ympäristön osuus kasvihuonekaasuista ja energiankulutuksesta on laajalti tunnettu ja tunnustettu tosiasia. Rakennuksissa käytettävän ja rakentamiseen kuluvan energian osuus energian loppukäytöstä on yli 40 % ja kasvihuonekaasupäästöistä lähes 40 %.

Tähän tosiasiaan on reagoitu valtiovallan toimesta lukuisilla eri tavoilla. Usein on ollut kysymys Suomea EU:n jäsenvaltiona sitovien direktiivien täytäntöönpanosta. Niinpä viimeksi 1.7.2012 tulivat voimaan uusia rakennuksia koskevat uudet energiamääräykset. Näiden, kokonaisenergiatarkasteluun perustuvien määräysten on arvioitu tiukentaneen energiatehokkuusvaatimuksia 20 % aiempaan verrattuna. Toisaalta samaan aikaan ovat monet rakennusfysiikan asiantuntijat varoittaneet energiatehokkuusvaatimusten liian nopeasti tapahtuvasta tiukentumisesta. Pelätään riskejä kosteusongelmista tilanteessa, jossa uusien seinärakenteiden pitkäaikaistoiminnasta ei ole täyttä varmuutta. Ollaan myös huolissaan sen vuoksi, pystytäänkö rakennustyömailla niin tarkkaan ja huolelliseen työnsuoritukseen, mitä uudet rakenneratkaisut edellyttävät, jotta myöhemmiltä vaurioilta vältytään.

Vuonna 2012 Helsingissä rakennusluvan saaneista uusista omakotitaloista 69 % ja asuinkerrostaloista 63 % kuuluivat parhaimpaan eli A-energiatehokkuusluokkaan.

Korjausrakentamisen energiatehokkuuden parantamista tarkoittavat määräykset tulevat voimaan viranomaiskäytössä olevissa rakennuksissa 1.6. ja muissa rakennuksissa 1.9.2013. Tätä tarkoittava ympäristöministeriön asetus 4/13 annettiin 27.2.2013. Tässäkin on kysymys rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin täytäntöönpanosta.

J:\Rakennuslautakunta\2013\Lista 11 28.5.2013\Hela\VP4ptkote.doc

Postiosoite

Rakennuslautakunta
PL 2300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite

Rakennuslautakunta
Siltasaarekatu 13
Helsinki 53

Puhelin

+(0) 310 2611

Faksi

(09) 310 26206

Internet

<http://www.rakvv.hel.fi>
Sähköposti
rakennusvalvonta@hel.fi

Sekä uusien että korjattavien rakennusten osalta on määräysten vähimmäistason kannalta edullista turvautua uusiutuviin lämmönlähteisiin. Myös kaukolämpö on E-luvun saavuttamisen kannalta edullinen ratkaisu. Sen sijaan erityisesti suoran sähkön käytöstä aiheutuu laskennallisen kertoimen johdosta selvä huononnuks E-lukuun.

Korjausrakentamisen kohdalla on huomattava, ettei uusikaan asetus sinänsä pakota energiakorjauksiin. Kysymys on siitä, että silloin kun rakennuksessa tehdään luvanvaraista korjaus- ja muutostyötä, tulee samalla ottaa huomioon energiatehokkuuden parantamisvaatimus siten kuin asetus 4/13 tarkemmin säätelee. Osa rakennuksista jää asetuksen soveltamisen ulkopuolelle. Esimerkiksi jos on kysymys kaavalla tai lailla suojellusta rakennuksesta, ei määräyksiä sovelleta niiltä osin, kun ne aiheuttaisivat suojeltuihin osiin ei-hyväksyttäviä muutoksia.

Maalämmön käyttö uusien ja vanhojenkin pientalojen ensisijaisena lämmönlähteenä on lähtenyt yleistymään voimakkaasti. Vuonna 2012 myönnettiin Helsingissä lämpökaivojen toimenpidelupia 210 kappaletta. Sen lisäksi lämpökaivojen toteuttaminen esitettiin 91 kohteessa myönnettyistä 282 pientaloluvasta, mikä on prosentuaalisesti lähes 33 % kaikista vuoden 2012 uusista pientaloluvista.

Energianhankinta

Helsingin Energia on sitoutunut hiilineutraalin energianhankinnan toteutumiseen vuoteen 2050 mennessä (kehitysohjelma 2010). Uusiutuvien energialähteiden käyttö nostetaan 20 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä, joten lähivuosina panostetaan esimerkiksi biopolttoaineiden ja tuulivoiman hyödyntämiseen. Helsingin Energia on mukana kehittämässä Östersundomin alueelle ns. lähilämpöratkaisuja, joissa käytetään joustavasti yhdistellen aurinkoenergiaa, maalämpöä ja biopolttoaineita. Hanasaaren ja Salmisaaren voimaloiden voimalaitosten rikki-, typpi- ja hiukkaspäästöt pienenevät vuoteen 2016 mennessä toteutettavien teknisten muutosten avulla.

Lisätietoja:

ERA17-toimintaohjelma: www.era17.fi

Helsingin seudun ympäristöpalvelut: www.hsy.fi

Helsingin Energia: www.helen.fi

Biojäte

Vuonna 2004 pääkaupunkiseudun kaatopaikoilla syntyi enää yksi prosentti kasvihuonekaasupäästöistä. Jätteiden käsittelyn aiheuttamat päästöt ovat pienentyneet vuoteen 1990 verrattuna 77 prosenttia. Jo 1990-luvulla aloitettu biojätteen erilliskeräys ja

kaatopaikoilla syntyvien kaasujen hyödyntäminen ovat vähentäneet päästöjä. Vuonna 2014 avautuva Vantaan Energian jätevoimala tulee hyödyntämään kierrätykseen kelpaamatonta sekajätettä ja vähentää omalta osaltaan myös kaatopaikkojen metaanipäästöjä. Biojätteen kompostointi omalla tontilla on luonteva osa pientalon jätehuoltoa, mutta sen toteuttaminen tiiviissä kaupungissa ei ole aina mahdollista.

Neuvonta

Rakennusvalvontavirastossa lokakuussa 2012 avattu uusi neuvonta- ja informaatiopiste Tellinki on tuonut virastolle lisää mahdollisuuksia järjestää asukkaille ja kiinteistöjen edustajille suunnattuja tietoiskuja. Monissa niistä on ollut nimenomaan esillä rakennusten energiatehokkuuteen liittyvät kysymykset. Syksyksi 2013 on suunnitteilla erityisesti taloyhtiöille suunnattua informaatiota liittyen korjausrakentamisen uusiin energiatehokkuusmääräyksiin.

Helsingin rakennusvalvonnan käyttämä ennakoiva lupakäsittely auttaa hankesuunnittelun ongelmakohtien varhaisessa löytämisessä. EU:n tähdätessä lähivuosina ”lähes nollaenergiarakentamiseen” kasvaa sekä koulutuksen että neuvonnan merkitys.

Viraston henkilökunta on osallistunut pääkaupunkiseudun rakennusvalvontojen yhteiseen ympäristö- ja energiakoulutukseen. Koulutus on jaksotettu neljään osioon, joista tähän mennessä on käyty läpi kaksi. Koulutus jatkuu syksyllä ja mahdollisesti vielä keväällä 2014.

Lopuksi viitataan lukuisiin aiempiin, samaa aihepiiriä koskeviin rakennuslautakunnan lausuntoihin kaupunginhallitukselle parilta viime vuodelta. Lausuntojen antopäivät ovat:

15.3.2011

17.4.2012

25.9.2012

19.3.2013.

Esittelijä

Belle Selene Xia on tehnyt valtuustoaloitteen, joka kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti.

”Ilmastonmuutos on huolestuttava ilmiö. Keskilämpötila on noussut Helsingissä peräti 1.5 astetta, ja Helsinki kontribuoi 5 % ilmastonmuutosta aiheuttavista kasvihuonekaasupäästöistä koko maassa. Erityisesti liikenteen päästöt ja katupöly ovat yleisiä ilmanlaatuongelmien lähteitä. Mielestäni Helsingin kaupungin on noudatettava tiukasti hiukkasten raja-arvoja ilman poikkeuksia. Erityisesti huomioitavia paikkoja ovat vilk-

kaiden väylien varret ja vilkasliikenteiset korkeiden rakennusten reu-
nustamat katukuilut.

Rakennuskanta ja liikenne kuluttavat energiaa. Vuonna 2011 Helsingin kaupungin energian loppukulutus oli noin 14,6 TWh. Ehdotan uusiutuvan energian käytön lisäämistä tuotannossa. Verrattuna muihin kaupunkeihin Helsingissä syntyy paljon biojätettä, ja biojätteiden parempi hyödyntäminen esim. kompostoimalla on suotavaa. Lisäksi biojäte tulisi aina huolellisesti käsitellä ennen kuin se viedään kaatopaikalle metaanin määrän vähentämiseksi.

Helsingin rakennuskannan energiatehokkuutta voidaan parantaa energian säästöllä. Ehdotan, että energiatehokkuuskoulutuksia järjestetään lisää kiinteistöhoitajille. Mahdollisista energian säästökeinoista tulisi myös tiedottaa näkyvämmiin eri mediakanavissa, mm. esitteissä, lehdissä, internetissä ja radiossa. Pienimuotoinen kampanja ekologisesta Helsingistä olisi myös paikallaan kasvavien henkilöautojen ja liikennemäärien vastapainoksi.”

Rakennuslautakunta on viime vuosien aikana antanut valtuustoaloitteen sisältämästä aihepiiristä lukuisia lausuntoja. Viimeisimmistä mainittakoon 15.3.2011 annettu lausunto pääkaupunkiseudun ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategian luonnoksesta, 17.4.2012 annettu lausunto globaalin vastuun strategiasta, 25.9.2012 annettu lausunto aurinkosähkön edistämisestä sekä 19.3.2013 annettu lausunto vanhan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisesta.